

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Echa wiadomości "Il.K.C". o gospodarczych stosunkach polsko-litewskich w prasie kowieńskiej. "Lietuvos Žinios" /286.XII.32/: "Il.K.C." w Nr.343 zamieścił sensacyjną wiadomość: "Litewski min.Spraw Zagr. za nawiązaniem stosunków z Polską". Sensacyjna mowa p.Zauniusa. Kowno. 8 grudnia /Hr./: "Id.Stimme" donosi, że na bankiecie, jaki się odbył z okazji stulecia prasy litewskiej min. Spr.Zagr.Zaunius wygłosił przemówienie, w którym poruszył sprawę wileńską. Minister oświadczył, że obecnie sprawa wileńska jest nieaktualna, utraciła swą ostrość, zaś Litwa, biorec za punkt wyjścia stosunki realne byłaby skłonna nawiązać z Polską kontakt gospodarczy". Następnie wspomniane pismo podaje, że oświadczenie to wywołało wrażenie wybuchu bomby. Nikt nie oczekiwał takiego oświadczenia od kierownika polityki zagranicznej.

Tymczasem po sprawdzeniu "Id.Stimme"/N.281/okazuje się, że zawiera ono wywiad z dr.Zauniusem o treści następującej: "Czy jest coś nowego na naszym "wiecznym froncie?" - "Chociaż nowości niema - odpowiedział dr.Zaunius - lecz nie chciałbym przez to powiedzieć, że sprawa ta stoi na martwym punkcie. Wogóle nie jestem zbyt wielkim pesymistą i w tej sprawie. Chciałbym dodać ponadto, że p.Lednickim się nie spotykałem". Tyle "Id.Stimme".

Łotewski minister Oświaty a Kurszowie. "Liet.Aidas" /285.XII.32/: Niedawno Ēlta zakomunikowała o wyznaczeniu przez zarząd Łotewskiego Funduszu Kulturalnego zapomogi Kurszom kłajpedzkim. W związku z tem odbyły się w Rydze na posiedzeniu zarządu Funduszu Kulturalnego dyskusje, podczas których marszałek Sejmu dr.Kalninsz oświadczył, że Litwini i Niemcy wyobrażają, że Łotysze szerzą wśród Kurszów ruch separatystyczny. W r.b. gościli w Rydze sportowcy kurszańscy, którym podarowano z tej okazji bibliotekę. Obecnie biblioteka ta znajduje się w kłajpedzkiej komorze celnej, gdyż Litwini nie chcą jej wydać wobec nieopłacenia odnośnych ceł. Dotychczas wymiana korespondencji między Łotwą a Litwą w sprawie wspomnianej biblioteki pozostała bez skutku. Poważniejsze kroki w tym względzie powinnyby podjąć M-stwo Spraw Zagr. Natomiast M-stwo Oświaty winno dbać o to, ażeby młodzież kurszańska mogła uczęszczać do Łotewskich instytutów nauczycielskich, a jednocześnie wyznaczyć zapomogę dla szkół kurszańskich. "Dajemy pieniądze szkołom litewskim, dlaczego więc nie mamy dać pieniędzy swym bliższym braciom - Kurszom" - zakończył dr.Kalninsz.

Minister Oświaty Keninsz przyłączył się do zdania dr.Kalninsza i oświadczył, że sprawa zatrzymania książek przez kłajpedzką komorę celną rozpatrywana jest w Gabinetie Ministrów. O ile Litwini nie ustąpią, to zostaną użyte przeciwko nim podobnie agresywne środki.

"Liet.Aidas" nazywa zainteresowanie się Łotyszów Kurszami niewłaściwym.

Rokowania handlowe z Hiszpanją. "Dzień Kow." /285.XII.32/: 14 b.m. w M-stwie Spraw Zagr. rozpoczęły się rokowania w sprawie zawarcia umowy handlowej między Litwą a Hiszpanją. Ze strony rządu hiszpańskiego rokowania prowadzi attaché handlowy rządu hiszpańskiego w krajach skandynawskich i bałtyckich, ze strony zaś Litwy - prezes Izby Handlowej inż.Dobkiewiczius, dyrektor Departamentu Handlowego p.Norkajtis i dyrektor Departamentu Ekonomicznego p.Kuzminskis.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Bilans budowy kolei Telsze - Kretynga. "Liet.Žinios" /285.XII.32/: Generalny sekretarz M-stwa Komunikacji inż.Jankiewiczius wygłosił na zebraniu Związku Inżynierów w Klubie Wojskowym sprawozdanie z zakończonej ostatnio budowy kolei Tel-

sze-Kretynga. W zebraniu tem wzięli udział ministrowie: Oświaty i Komunikacji /inż.Szakenis i inż.Wilejszys/, inspektorzy M-stwa Komunikacji i t.d. Prace wykonywała firma duńska "Hojgaard i Schultz". Cena umowna wynosiła 17.684.490 litów. Budowa kolei wyniosła ok.25 milj.lt-

Rozłam w zarządzie Czerwonego Krzyża. "Dzień Kow." /285.XII.32/: Z powodu rozbieżności zdań w zarządzie Czerwonego Krzyża nastąpił rozłam i z pośród pięciu członków zarządu trzech ustąpiło.

Jak podają, rząd zamierza zamianować kierownika Czerwonego Krzyża, nim nie zostanie obrany nowy zarząd. Na stanowisko kierownika przewidziana jest kandydatura jednego ze znanych kowieńskich lekarzy.

Zjazd prawników. "Liet.Aidas" /285.XII.32/: 17 grudnia odbędzie się w Kownie nadzwyczajny zjazd prawników, na którym m.in. będzie poruszona sprawa reform w adwokaturze.

Zmiana ustawy o Izbie Rolniczej. "Echo" /344.XII.32/: Gabinet Ministrów uchwalił zmianę ustawy o Izbie Rolniczej. Na mocy zmienionej ustawy członkowie Izby wybierani są na 7 lat.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

Echa artykułu p. Zabiełskiego w "Wil. Ryt." "Wil.Ryt. Nr.100 z 17.XII.1932 r. Art.p.t."Łyżka po obiedzie". Streszczenie:

Bohaterskie poczynania narodu litewskiego w latach 1919-20 były dla wielu Polaków jedynie niemiecką "robotą". Nawet później, gdy niepodległość Litwy stała się już faktem, nie brakło publicystów polskich, jak np. Mładysław Studnicki, który w swym paszkwilu "Państwo Kowieńskie" z 1922 r. napisał o Litwie, że ma za grosz amunicji, a za rubla ambicji. Podobnych paszkwilów nie brakło i później. Autorstwem ich zajmowali się różni zbiegli z Litwy peowiaci, którzy w Wilnie i gdzieindziej tworzyli komitety o różnych nazwach. Komitety te nie przestały działać, a jedynie zmieniły taktykę. W wydawanych przez siebie dawniej broszurach łajali Litwę /wyjątek stanowi dyr.Wielhorski, którego książki, acz tendencyjne są jednak poważne/, zaś obecnie łajania tego się nie wy-czuwa.

Jednak różne komitety nie zaprzestają swej działalności, uzupełniając się wciąż nowymi siłami z Litwy, z których większość poprawnie mówi po litewsku, gdyż ukończyła na Litwie polskie gimnazja. Nikt jednak z tych osób dobrze znających język litewski nie zaprasza na prelegentów litewskich w Radjo wileńskim. Szuka się natomiast dla polskiej propagandy osób wśród miejscowej inteligencji litewskiej. Kilka tych osób zdążyło już uwiecznić swoje nazwiska. Zmienia się duch we wzmiankowanych komitetach. Liczba nieubłaganych wrogów Litwy się zmniejsza. Młode latorośle emigracji polskiej z Litwy nie idą już dawnymi drogami, po której kroczyli starsi peowiaci i inni zbiegawie z Litwy, czy też tacy, którzy na Litwie wcale nie byli, prowadzący długie lata brudną akcję prasową przeciwko Litwie, fabrykujący listy nauczycieli polskich z "Worn", zwołujący dece i żądający na nich represyj przeciwko miejscowym Litwinom, nazywający Litwinów "dziczą litewską".

Ostatnio spec od spraw litewskich p.H.Zabielski na łamach "Włóczęgi" wykazuje, że emigrację polską z Litwy powiększają liczne wysiedlenia rodzin polskich przez rząd litewski. Fałsz wierutny. Emigrację powiększają nie wysiedlenia, a dobrowolni emigranci, którzy studjują po polskich uniwersytetach, by potem powrócić na Litwę w charakterze "kulturtregerów" i wzmacniać ideę jagiellońską. Polityka Jagiellonów doprowadziła Litwę i Polskę do zguby w XVIII wieku. Testament Jagiellonów jest sprzeczny z ideą wolności w narodzie litewskim. Emigracja polska z Litwy wykonywała testament Jagiellonów, wdając przeciwko Litwie paszkwile i stosując w 1927 r. retorsje. Obecnie kontynuuje się testament Jagiellonów przez Radjo wileńskie w dziale "Polakom na Kowieńszczyźnie". W związku z tem wszystkim studja p.Zabielskiego nad sprawą litewską są mocno spóźnione.

